

ГАЗЕТА ГО «ВСЕУКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗІ СЛУХУ «УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГЛУХИХ»

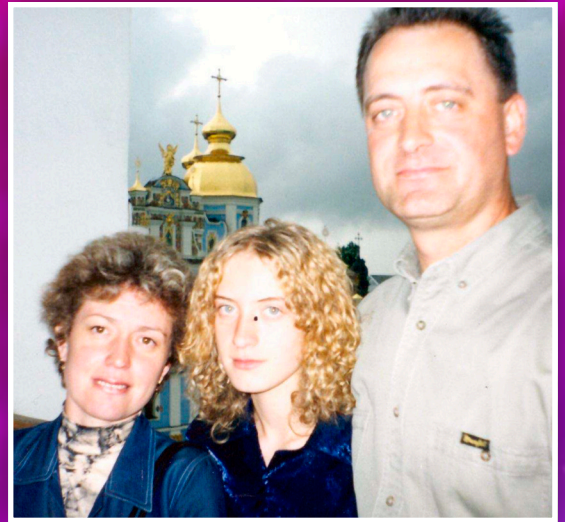
НАШЕ ЖИТТЯ

<http://utog.org>

№ 11 (2524) ЛИСТОПАД 2021

**МИ ОБ'ЄДНАНІ
УТОГОМ, МИ РАЗОМ
ВСІ — ОДНА СІМ'Я**

ІНТЕРВ'Ю З ОЛЕНОЮ ВІКТОРІВНОЮ ЯКОВЛЄВОЮ

Ми об'єднані УТОГом, ми разом
всі — одна сім'я 2-3 стор.

ГАЗЕТА ГО «ВСЕУКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗІ СЛУХУ «УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГЛУХИХ»

НАШЕ ЖИТТЯ

<http://utog.org>

Комп'ютерний набір і верстка виконані відділом організаційної та видавничої роботи виконавчого апарату ЦП УТОГ
Реєстраційний № 753, серія КВ, від 28 липня 1994 р.
Адреса редакції: 03150, м. Київ-150, вул. Велика Васильківська, 74.

Редактор
Н. Каменська

Комп'ютерна
верстка та дизайн
П. Моргунов

№ 11 (2524) листопад 2021

Видається з 1967 року
Газета виходить раз на місяць

тел.: (044) 287 21 80

ourlife@ukr.net,

ourlife.utog@gmail.com

<https://utog.org>

<https://t.me/ourlifeinua>

Інф. «НЖ»

Вручено відомчі нагороди та відзнаки органів влади

Після завершення основної частини XX з'їзду УТОГ відбулося вручення нагород кращим працівникам нашого Товариства. Високі відзнаки їм вручила голова УТОГ І.І. Чепчина.

Н.М. Шалигіна

І.В. Троян

Н.М. Каменська

Подяку Міністерства соціальної політики України отримали: голова Чернігівської ТО УТОГ Н.С. Васіна, голова Кіровоградського обласного осередку СФГУ В.О. Майстренко, голова Дніпропетровської облорганізації УТОГ І.В. Троян, директорка Дніпропетровського ОБК УТОГ В.Ф. Третьякова, голова Сумської облорганізації УТОГ О.В. Ковтун, директорка Ужгородського УВП № 2 УТОГ Н.В. Марценюк.

Почесною грамотою Київської міської державної адміністрації відзначено начальницю відділу орга-

нізаційної та видавничої роботи виконавчого апарату ЦП УТОГ Н.М. Каменську, Подякою Київської міської державної адміністрації — першого заступника голови УТОГ Т.О. Кривко, голову Київської територіальної організації УТОГ Н.М. Величко.

Почесною грамотою президії ЦП УТОГ нагороджені перекладачки жестової мови, які активно працюють в «Сервісі УТОГ»: Н.М. Шалигіна, С.С. Баклицька, О.Л. Дуленко.

Щірі вітання всім і побажання подальших успіхів!

Т.О. Кривко

В.О. Майстренко

В.Ф. Третьякова

О.В. Ковтун

Н.В. Марценюк

Ми об'єднані УТОГОм, ми разом всі — одна сім'я

Олена Вікторівна Яковлева працює на посаді голови Харківської обласної організації УТОГ вже близько 20 років. Втім, з 2014 року цю організацію можна назвати регіональною, адже до її складу увійшли райони Донецької і Луганської областей.

У цьому інтерв'ю мова йтиме про роботу, а про біографію Олени Вікторівни і людей, яким завдячує вона у житті, читайте на 4–5 сторінках у замітці, присвяченій її ювілею, який вона відсвяткувала у жовтні.

— Ми з Вами, Олено Вікторівно, зустрілися на XX, ювілейному з'їзді УТОГ. Ви вже не вперше на такому заході?

— Так, я не вперше є делегатом з'їзду УТОГ. Брала участь в роботі XVII з'їзду УТОГ (2006 рік), потім 2016 року — у XIX з'їзді УТОГ. І ось я на ювілейному XX з'їзді УТОГ. Я дуже рада, що маю змогу знову побачити своїх колег.

— Порядок денний з'їзду дуже насичений, умови проведення досить відрізняються через карантин, але все ж змогли зібратися, щоб обговорити стан справ і намітити плани на майбутнє. Що Ви могли б підкреслити найважливіше?

— Останнім часом, як ніколи раніше, нам всім доводиться працювати в нелегких умовах. І сьогоднішній захід дав нам змогу обговорити найважливіші проблеми нашої діяльності. Наше завдання на сьогодні — зберегти Товариство, забезпечити соціальний захист осіб з інвалідністю зі слуху. Особливо в час карантину, коли у людей виникає багато труднощів, ми не повинні допустити, щоб людина залишилась наодинці зі своїми проблемами.

— Ви за освітою фінансист і бухгалтер. Впевнені, що ці знання зараз як ніколи знадобилися Вам у роботі, особливо враховуючи склад-

ні умови фінансування протягом останніх років.

— Так, розв'язання фінансових питань вимагає певних знань і в цьому дуже допомагає той досвід, який я отримала як бухгалтер. Адже нам все більше доводиться розраховувати на власні сили, займатися пошуком додаткових коштів, що дозволяє виплачувати заробітну плату працівникам обласної організації УТОГ, підтримувати технічний стан будівель, які знаходяться у нашому користуванні, а також продовжувати виконувати статутні завдання, які стоять перед нашим Товариством.

— Чи вплинули на мережу Вашої організації зміни у територіально-адміністративному устрої України та децентралізація?

— Після змін у територіально-адміністративному устрої України та децентралізації мережа Харківської обласної організації УТОГ змінилася. І це дуже вплинуло на нашу роботу. Якщо раніше в Харківській облорганізації УТОГ було 10 територіальних організацій УТОГ, то з 2021 року їх залишилося 6. Причому нинішній територіально-адміністративний устрій Харківської області зовсім не збігається з тими районами, які обслуговувалися територіальними організаціями УТОГ. Є такі територіальні організації, в яких її голова, щоб потрапити в ту чи іншу первинну

організацію УТОГ, повинна їхати через Харків. Це дуже ускладнює роботу. Також з 2014 року нам підпорядковані територіальні організації нашого Товариства, які розташовані в Донецькій і Луганській областях. Вони знаходяться далеко одна від одної. Транспортне сполучення в цих регіонах обмежене. І від цього дуже потерпають наші глухі члени УТОГ. Але, попри все, ми й надалі будемо працювати і підтримувати осіб з порушеннями слуху нашого регіону.

— Попри всі фінансові та організаційні труднощі, очолювана Вами організація діє і надає всебічну допомогу людям з порушеннями слуху. Які основні напрями роботи Ви могли б визначити?

— Основна наша задача — надання соціальної підтримки нашим глухим членам УТОГ, щоб кожна людина з порушеннями слуху відчувала себе захищеною. По-друге, це допомога особам з інвалідністю зі слуху в тому, щоб вони були на рівні з чуючими. Для цього ми повинні приділяти увагу контролю за дотриманням з боку органів влади законодавства про соціальну захищеність осіб з інвалідністю, виконанням програм, спрямованих на захист членів УТОГ.

Також маємо сприяти особам з інвалідністю зі слуху в їх реабілітації та інтеграції у суспільство, надавати допомогу у працевлаштуванні й отриманні ними спеціальної освіти.

Наприклад, велике значення має надання глухим особам послуг перекладу жестовою мовою. З 2018 року в нашому Товаристві запроваджена система відеозв'язку «Сервіс УТОГ», що дає змогу глухій людині швидко отримати безплатну послугу перекладача жестової мови. Така послуга, що надається дистанційно, особливо допомогла багатьом членам УТОГ під час локдауну через епідемію коронавірусу.

— Харківщина завжди славилася громадською активністю, талановитими людьми та новаторським підходом до справи. Які інновації запроваджено останнім часом?

— Так, наші активісти і талановиті артисти виступають у всіх заходах міського та обласного рівня. Також ми з 2014 року беремо участь у конкурсі соціальних проєктів, який ініціює міська влада.

Кошти, які ми отримуємо завдяки таким проєктам, спрямовані, зокрема, на покращення якості обслуговування осіб з інвалідністю зі слуху через організацію роботи перекладачів жестової мови. Також за нашим клопотанням перекладачі жестової мови мають пільги на проїзд в міському електротранспорті та метрополітені.

— Під час останньої звітно-виборчої кампанії в УТОГ чимало довелося похвилюватися через пандемію та інші проблеми. Чи відбулося оновлення керівного складу в територіальних організаціях УТОГ і які подальші перспективи?

— У 2021 році відбулися звітно-виборчі конференції в територіальних організаціях УТОГ. Так, вони проходили в незвичних умовах, на їх підготовку і проведення вплинула пандемія коронавірусу.

У двох з шести територіальних організацій УТОГ відбулися зміни голів ТО. В Харківській ТО УТОГ на посаду голови був обраний Володимир Сергійович Мусатов, молодий, але дуже перспективний фахівець. Він деякий час виконував обов'язки голови цієї ТО і одразу знайшов контакт з членами УТОГ. У Бахмутській ТО УТОГ на посаду голови обрали Валентину Володимирівну Панченко, вона також перспективна, відповідально ставиться до своєї справи.

Але хочу зазначити, що проблема кадрів залишається. Особливо це стосується Донецької і Луганської областей. Знайти гідну кандидатуру на посаду голови ТО важко. Ми працюємо в цьому напрямі та сподіваємося, що знайдеться талановита молодь, яка буде далі працювати в нашому Товаристві.

— Ви є заступником голови Ради голів обласних організацій УТОГ і берете активну участь у роботі цього дорадчого органу при президії ЦП УТОГ. Що найбільше хвилює зараз голів обласних організацій УТОГ?

— Зараз дуже хвилює плінність кадрів в обласних організаціях. Через низьку заробітну плату молодь не поспішає йти до нас. Старі кадри ще тримаються, завдяки їм тримаються і наші обласні організації.

Дуже прикро, що влада не завжди розуміє проблеми, які нам доводиться вирішувати самотужки. Нашому Товариству вже понад 88 років, ми маємо великий досвід у роботі з глухими людьми і належну матеріальну базу. У всіх обласних організаціях на балансі є побудовані на кошти нашого Товариства будівлі осередків і клубів, які потребують постійного нагляду. Але коштів на ремонти не вистачає. Тож сподіваємося, що у владних кабінетах дослухаються до нас.

— Дозвольте подякувати Вам за інтерв'ю і побажати подальших успіхів!

— Дякую і Вам. І наостанок хочу процитувати чудові вірші Анатолія Яриновського:

*«Життєва стелиться дорога —
У кожного вона своя.
А ми об'єднані УТОГом,
Ми разом всі — одна сім'я».*

На всіх у неї вистачає сил та енергії

Ніна БЄЛОВА,
Почесний член УТОГ

Шановна Олено Вікторівно!

*З днем ювілею Вас вітаємо,
В щасті жити Вам бажаємо,
Хай здійсняться всі бажання
У роботі та коханні,
Щоб шанування всюди мали,
Друзі щоб не забували,
Хай все буде до пуття,
Всі ж печалі — в небуття.
І за що би Ви не брались —
Все збувалось і вдавалось.
Душу гріє хай кохання,
Ніжність в серце завітає,
Усміх душу зігриває.*

*Президія ЦП УТОГ,
Рада голів обласних
організацій УТОГ, Рада дирек-
торів підприємств УТОГ,
Всеукраїнська та обласна ради
ветеранів УТОГ,
президія і колектив Харківської
облорганізації УТОГ, колективи
ОБК і всіх ТО області.*

Народилась Олена Вікторівна в сім'ї робітників у містечку Золочів Харківської області. В сім'ї було двійко дітей — Олена та її старший брат Петро.

Батько — з тих людей, про яких кажуть, що в них руки до пуття, золоті. Він міг і пічку перекласти, і фундамент залити, і звести стіни будинку. Як і більшість сусідів, працював у Харкові, їздив електричкою до міста. Працював на Харківському НВК

№ 1 УТОГ, а потім перейшов на будівельно-монтажний комбінат, де працював муляром до виходу на пенсію.

Мати була вдома та займалась вихованням дітей, а коли вони підросли, пішла працювати на завод імені Малишева.

Діти росли як всі діти: в міру грайливі, в міру допитливі. В три роки через побутову травму в Олені почалося запалення вуха, що призвело до погіршення

слуху. Але лікарі не забули на сполох, вони вважали, що це нормально: раз батьки глухі, то і дитина буде глуха, бо це спадкове.

Олені дуже пощастило з братом, який завжди допомагав своїй сестричці, захищав від насмішок інших дітей. Хоча брат з сестрою вже дорослі, й досі підтримують один одного.

Колись в м. Золочів був червоний куток для глухих, яким завідувала Марія Петрівна Скотаренко, ветеран УТОГ, дуже енергійна та доброзичлива людина. Вона була хрещеною матір'ю Олени, яку вона дуже любила та називала «моя друга мама». Олена разом з батьками часто навідувалась до червоного кутка і їй подобалося там.

Коли прийшов час іти до школи, батьки хотіли віддати Олену до навчання разом з чуючими дітьми, але Марія Петрівна змогла настояти на тому, що вона повинна навчатись в школі для дітей з порушеннями слуху в Харкові.

Нелегким був шлях Олени до навчання: рано-вранці в понеділок дівчинку будили, щоб їхати електричкою до міста майже 2 години. Змалечку привчена до праці й самостійності, Олена легко ввійшла в дитячий колектив, добре вчилася і мала авторитет серед ровесників. Батьки дуже хотіли, щоб вона навчалася далі, тому після закінчення школи Олена вступила до обліково-економічного технікуму ім. Ф.Г. Ананченка, а після отримання диплома була направлена на роботу до бухгалтерії Харківського облвідділу УТОГ. Ще навчаючись в технікумі, Олена відвідувала Будинок культури УТОГ, де брала участь у художній самодіяльності.

У 1996 році в Харкові було організовано мале підприємство «Влатія» УТОГ, на якому Олена Вікторівна, за рекомендацією тодішньої голови облорганізації Т.С. Пісковець, працювала заступником директора з навчально-виховної роботи. Після того, як колишній голова Харківської обласної організації УТОГ С.А. Оберемок перейшов працювати на УВП № 1 УТОГ, з 1 липня 2002 року Олена Вікторівна була призначена виконувачкою обов'язків голови Харківської обласної організації УТОГ, а в 2006 році на конференції її обрали на цю посаду, на якій вона працює до теперішнього часу.

Теплими словами вона згадує ветеранів УТОГ, які допомагали їй в роботі. Це А.І. Росинський, А.Н. Росинська, З.Д. Пліс, Л.М. Полякова, В.П. Левіна та інші. Звичайно, спершу було важко, не вистачало досвіду, але Олена Вікторівна швидко вчилася. Розуміючи, що робота на посаді голови вимагає

нових знань, заочно закінчила Чернігівський державний інститут права та соціальних технологій і здобула кваліфікацію бухгалтера-фінансиста.

У 2008 році Харківську обласну організацію УТОГ була визнано кращою серед організацій УТОГ, а Олена Вікторівна здобула звання «Кращий голова обласної організації УТОГ». Вона нагороджена знаком «Відмінник УТОГ», має грамоти Кабінету Міністрів України, Міністерства праці та соціальної політики України, Харківської обласної адміністрації та інші нагороди. Олена Вікторівна є делегатом з'їздів УТОГ, членом Центрального правління УТОГ. У 2021 році вона четвертий раз була одноголосно обрана головою Харківської облорганізації УТОГ.

Ця організація є однією з найстарших і найбільших в Українському товаристві глухих. З 2014 року і без того великий обсяг роботи в ній значно зріс, коли після загальноновідомих подій на сході України їй стали додатково підпорядковуватись Бахмутська та Костянтинівська територіальні організації УТОГ Донецької області і Старобільська, Лисичанська, Кременська територіальні організації УТОГ Луганської області. Потрібно було невідкладно допомагати біженцям, розв'язувати питання забезпечення їх житлом, пенсіями, роботою. Все це робилось своєчасно і нарікань зі сторони членів УТОГ не було. Ця важлива робота триває і сьогодні.

Так минають день за днем — у невідкладних справах і турботах. Тому справжнім довгоочікуваним подарунком для Олени Вікторівни є час, проведений у колі сім'ї, з найріднішими людьми. Вона вже бабуса, має чудову внучку, за якою дуже скупає, бо дочка з родиною живе далеко. А ще потребують уваги й допомоги батьки Олени Вікторівни та батьки її чоловіка. І на всіх у неї вистачає сил та енергії.

Виступи делегатів XX з'їзду УТОГ

Г.М. ВОРОБЕЛЬ, делегатка від Хмельницької обласної організації УТОГ, директорка Хмельницької СЗШ № 33:

«Держава починається з медицини і освіти, а освіта — з любові до дітей. Якщо ми не любимо дітей, то ми не зможемо їх виховати. До дітей треба ставитися як до дорослих. Держава змінюється, змінюються і діти. Вони зараз не такі, які були навіть два роки тому. Тому я кажу: до дітей ставмося з любов'ю. (Представлено до перегляду відео про школу).

Коротко розповім про школу. Я працюю на посаді директора 22 роки, на сьогодні в школі працює 45 фахівців: із них — 18 осіб з інвалідністю. З цих 18 осіб — 15 мають порушення слуху. Глухих вчителів — 10, а ще 5 глухих — це техперсонал. Всі вчителі володіють жестовою мовою на достатньому рівні. Під час атестації вчителів я першочергово звертаю увагу на володіння жестовою мовою, а по-друге — на освіту. Якщо жестовою мовою не володіє, то підвищення категорії не буде.

Хочеться відзначити, що сьогодні, у Міжнародний день жестової мови, наша школа отримала дуже гарний подарунок від мера — смартдошку в кабінет жестової мови, яка коштує 120 тисяч.

Зупинюсь на проблемах, які є в освіті. Першою чергою дякую Центральному правлінню і всім, хто працював над внесенням доповнень до Закону про освіту щодо навчання жестовою мовою. Це нам дуже допомагає в роботі.

Але є й недоліки. У липні цього року був конкурс директорів шкіл, в якому я брала участь. Для цього конкурсу Міністерство освіти розробило 200 запитань, серед них і інклюзивна освіта, і навчання азбуки Брайля, а про жестову мову і про освіту глухих — нічого. Це обурює. Невже всім директорам шкіл не потрібно знати про жестову мову і про культуру глухих? Це по-перше. Друге: Інститут післядипломної освіти готує зараз фахівців-вчителів за державні кошти. Але в цьому році я відмовляюся направляти своїх вчителів на такі курси. Чому? Тому що вчителі — глухі, а в спеціальній школі — своя специфіка, своя робота. Інститут післядипломної освіти нічого їм не дасть, бо коли проходять курси, там перекладачів нема. Наприклад,

у нас глухий вчитель фізкультури мав навчатися в групі серед своїх чуючих колег, а перекладача там не було. Треба, щоб ці курси проводив Інститут спеціальної педагогіки із забезпеченням перекладу жестовою мовою. Я подала прохання про це. Є такий закон: гроші ходять за дитиною. І є закон: гроші ходять за вчителем. От за реалізацію такого закону я й клопочу.

Тому ці два питання треба обов'язково вирішити. І, будь ласка, подбайте про організацію круглого столу в Міністерстві освіти. Два роки тому Міністерство збирало нас разом, була дуже корисна зустріч. У нас багато шкільних питань, багато проблем, які потрібно вирішувати. Немає методичного забезпечення шкіл, вчителі самі розробляють посібники, змінюють програми, самі вносять корективи в деякі підручники і на педраді затверджують їх, а на державному рівні цього немає. Це велика проблема, яку потрібно вирішувати.

Окремо скажу за навчальні плани, які розробило Міністерство освіти. Ними передбачено в 12 класі спецшколи 3 години хімії і 4 години фізики. Питання: чи потрібно глухим дітям 4 години фізики? Тому важливо, щоб до складання планів долучалися фахівці-практики, наприклад, члени Об'єднання нечуючих педагогів. Для спецшкіл необхідно збільшити години на вивчення жестової мови, української мови і літератури.

Бажаю всім плідної роботи і даю оцінку діяльності ЦП УТОГ за звітний період — «відмінно», бо в такий складний час утримати підприємства, забезпечити стабільну роботу всіх підрозділів Товариства дуже непросто. Як керівник, я чудово розумію це і високо оцінюю діяльність УТОГ».

В.М. ЗЮБІН, делегат від Київської організації УТОГ, директор Київського ДВП «Контакт» УТОГ:

«Працюю в УТОГ з 2003 року і спостерігав дуже багато змін, які відбувалися у нас за цей час, тому можу оцінити нашу роботу. За останні п'ять років УТОГ зіткнувся з викликами, з якими ще ніколи не стикався. Наприклад, такий виклик, як дві спроби рейдерського захоплення, причому це були професійні рейдерські захоплення, в них була залучена юридична підтримка, підтримка інформаційна. Це, можливо, не торкнулося особливо якихось інших міст і районів, але це дуже торкнулося Києва та підприємства, яке я очолюю. Наприклад, ми упродовж пів року відбивалися від людей, які прагнули потрапити на територію заводу чи на територію гуртожитку. Ми все це витримали.

Друге питання — ковід. Це теж було страшно і теж торкнулося всього виробництва та оренди. Але при цьому треба відзначити, що наша система змінювалася разом із країною. Ще наголошую на тому виклику, який був дуже серйозним, коли УТОГ практично позбавили фінансування. Знову ж таки, УТОС, на відміну від УТОГ, цю ситуацію не зовсім витримав, вони обрали іншу позицію — позицію війни з державою, якихось взаємних звинувачень і тому багато втрачають зараз. УТОГ обрав зовсім іншу позицію, розглянувши, за рахунок чого ми можемо самостійно вижити — з долученням власних фінансів. Навіть якщо система буде позбавлена державного фінансування, УТОГ виживе.

Як сказала Ірина Іванівна Чепчина: «УТОГ був, УТОГ є і УТОГ буде», бо ми підлаштовуємося під те, що відбувається в країні та у світі. Держава готує нашу систему до того, що згодом державного фінансування не буде, буде лише грантове фінансування і те, що ми самі заробимо, і до цього треба бути готовими.

Під час останніх викликів наша система діяла як єдина команда. Вважаю, що ми впоралися з цими проблемами завдяки активній командній роботі всієї системи, Центрального правління УТОГ і, звичайно, президії. Тільки завдяки цьому ми зараз почуваємося впевнено та йдемо у наступну п'ятирічку впевненими кроками. Проте, я вважаю, що доведеться перебудовуватись, хочемо ми цього чи не хочемо — і виробничим підприємствам частково, та й обласним організаціям також. Зміни ще будуть і відбуватимуться постійно. Тому оцінюю роботу як «задовільну». Вважаю, що все було зроблено добре і ми маємо майбутнє і перспективу».

В.С. ДЕМ'ЯНЧУК, делегат від Житомирської обласної організації УТОГ, голова Житомирської обласної організації УТОГ, голова Ради голів обласних організацій УТОГ:

«За ці п'ять років Центральне правління УТОГ, попри складні часи, дуже багато зробило. Ірина Іванівна Чепчина вже доповіла про захист прав глухих та інші напрями діяльності Центрального правління. Так, за цей період УТОГ активно працював, є покращення у багатьох соціальних питаннях.

За цей період був складний, проблемний момент — це фінансування, і завдяки Центральному правлінню УТОГ, яке клопоталося перед урядом і Міністерством соціальної політики і витримало нелегку боротьбу, нам врешті-решт дали кошти на зарплату. ЦП УТОГ виділило також кошти з бюджету УТОГ, щоб ми могли зберегти наші кадри.

Хочу також відзначити створення «Сервісу УТОГ», який реально став популярним і доступним

всім. Завдяки йому під час локдауну ми могли вільно отримувати послуги перекладу жестовою мовою. Я сподіваюсь, що у нас і надалі буде покращення в роботі, дуже було легко і плідно працювати з ЦП УТОГ, бо є спільна мова, всі питання вирішуються оперативно і керівництво Центрального правління завжди нас підтримує. Оцінка роботи — «добре». Перекоаний, що УТОГ буде й надалі процвітати і йти вперед».

С.П. ЛУК'ЯНОВА, делегатка від Полтавської облорганізації УТОГ, заступниця директора Полтавського ВП «Універсал» УТОГ, голова Всеукраїнської ради ветеранів УТОГ:

«Шановні делегати! Сьогодні дуже добре було показано і розказано, як ми з вами спільно працювали. Ті, хто зараз тут присутні, знають, що працювали ми разом. Оцінка — «задовільно».

Оскільки директор нашого підприємства не зміг приїхати, передаю від нього прохання до Центрального правління УТОГ. Ситуація на наших підприємствах складна. Зараз таке становище, що важко отримати замовлення, обладнання потребує оновлення і тому працівники нашого підприємства, його керівники звертаються з проханням: вийти на державні органи в плані інвестицій, включати наші підприємства в програму інвестицій, щоб не тільки наше УВП, а й всі підприємства УТОГ мали замовлення, мали фінансові надходження і завдяки цьому можна було б переобладнати устаткування, покращити умови праці працівників і збільшити їм заробітну плату.

У доповіді ЦП УТОГ було сказано про громадські ради, серед яких названо Всеукраїнську раду ветеранів УТОГ. Хочу відзначити, що наші ветерани, які в цьому році відпочивали в НВЦ УТОГ в Пушчі-Водиці за програмою реабілітації осіб похилого віку, дуже вдячні за таку можливість і сподіваються, що такі заходи будуть і надалі.

Хочу зупинитися на питанні про звільнення від сплати членських внесків. Я вже письмово подала пропозиції, але трішки хочу додати, що звільняються від

сплати членських внесків особи з інвалідністю першої та другої групи, якщо вони не працюють, адже є люди, які мають II групу і працюють. Стосовно непрацюючих осіб — пенсіонерів за віком — вони звільнені від сплати внесків, але можуть сплачувати їх за власним бажанням.

Хочу підкреслити, що завжди в нашому Товаристві найактивніші — це ветерани. Це люди, які у свій час, змолоду працювали на підприємствах УТОГ, потім життя так склалося, що вони перейшли на інші підприємства, де були кращі умови роботи, в іща заробітна плата. На жаль, зараз на підприємствах УТОГ дуже мала кількість глухих працівників. Але якщо цю програму інвестицій, що просять наші керівники, втілити в життя і мати гідні умови роботи і розмір зарплати, то я думаю, що глухі придуть до нас. Мене дивує, що пишеться, що у світі 20 тисяч глухих не працює. У нас, в Україні є такі, що не працюють, проте вони їздять на заробітки, але це не офіційно, тобто фактично вони працюють. І нам потрібно спрямувати зусилля на збільшення чисельності кадрів на підприємствах УТОГ».

В.П. МАТКОВ, делегат від Рівненської облорганізації УТОГ, директор Рівненського НВП УТОГ:

«Як представник виробничої сфери, хочу сказати, що в наш час дуже непросто зробити, щоб підприємство мало замовлення і могло утримувати людей. На всіх наших підприємствах обладнання не поновлювалося дуже давно, Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю не підтримує нас. Я особисто і наше підприємство не один рік зверталися за допомогою, але наше прохання ігнорували.

На роботу підприємств дуже сильно вплинув ковід, карантини не дають працювати так, як треба, є відтік кадрів, люди їдуть за кордон на роботу, але в цих складних умовах ми все одно працюємо. Завдяки тому, що у нас є зв'язок з керівництвом УТОГ, нормальний зв'язок між керівниками підприємств, ми один одного підтримуємо, один

одного розуміємо. Завжди є підтримка у керівництва УТОГ і завдяки тому, що у нас така злагоджена команда — добрий мікроклімат між усіма і ми товаришуємо, дружимо, підтримуємо один одного. З такою командою, яка у нас зараз є, ми можемо працювати і мати якісь здобутки. Тому роботу президії, керівництва УТОГ вважаю «задовільною» і всі негаразди, які є, ми спільно разом поборемо».

Л.О. САЄВСЬКА, делегатка від Запорізької обласної організації УТОГ, ветеран УТОГ, Почесний член УТОГ:

«Дуже тішить, що незважаючи на всі перипетії, які трапляються в роботі нашого Товариства, — УТОГ йде своїм шляхом. І йде з хорошими успіхами. Мені дуже подобається лозунг «УТОГ — це твоя впевненість». Це правильний лозунг, бо всі ми, члени Товариства, впевнені: що б не трапилося, в якому куточку України ми б не були, навіть за кордоном, ми завжди можемо звернутися за допомогою, за підтримкою до УТОГ. Ось трапилося таке лихо з Донбасом, у нас був страх, у нас був жах, що робити, як далі жити? Центральне правління допомогло приєднати нас до Запорізької та Харківської організацій УТОГ і ми продовжуємо працювати, допомагаємо глухим вирішувати їх проблеми і продовжуємо отримувати зарплату. Наші люди почуваються захищено».

Коли наш гуртожиток у Запоріжжі опинився в аварійному стані, людям не було куди переселитися. Зверталися до міської влади, скрізь — ніхто не захотів допомогти, допомогло лише наше Товариство.

Прийшли до нас нові молоді працівники, це тішить, тому що ми повинні зберегти наше Товариство. Для глухих це великий захист, розв'язання їхніх соціальних проблем, і вся історія нашої організації, якій вже майже 90 років, доводить, що справді УТОГ — це наша впевненість. Дякую Центральному правлінню УТОГ за те, що вирішує наші проблеми на рівні уряду. Оцінка роботи — «добре».

О.В. НАШИВОЧНИКОВ, делегат від Київської організації УТОГ, архітектор ТОВ «Урбан Дизайн», президент Київської спілки нечуючих художників «Натхнення»:

«Добрий день, шановне панство! Хочу вас привітати з Міжнародним днем жестової мови. Мені було дуже приємно бути присутнім на з'їзді, адже всі доповідачі з числа керівників УТОГ — носії жестової мови і завдяки цьому дуже зручно отримувати інформацію».

Моя оцінка роботи ЦП УТОГ — «задовільно».

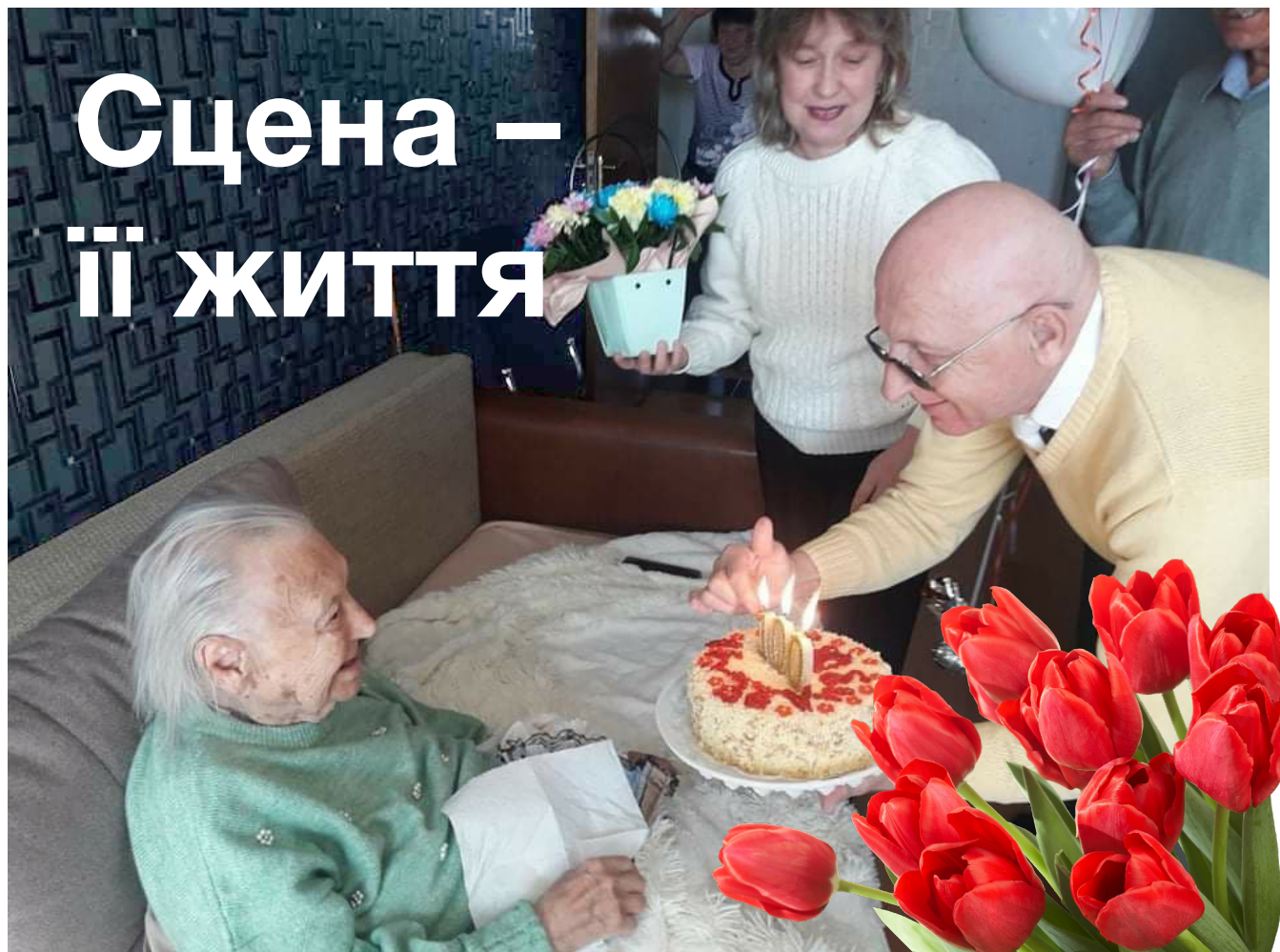
Будь-який захід починається з Гімну, як і будь-який спортивний захід — з Гімну держави. Коли наші актори театру «Райдуга» виконували Гімн УТОГ жестами, мене вразило, що він — російською мовою. Я дуже поважаю Юрія Петровича Максименка, він дуже гарні слова Гімну написав, але ми в Україні живемо. Текст Гімну УТОГ необхідно перекласти українською мовою або провести конкурс на кращий переклад, щоб суть залишилася, а текст був українською мовою.

І, по-друге, як говорять: коли є мова, коли є мистецтво, коли є культура — держава жива. Якщо мови немає, культура зникла — вважайте, що і держави немає. Нам треба підтримувати жестову мову, культурні і міжнародні заходи.

Я як художник, як голова Спілки нечуючих художників, тісно співпрацюю з Центральним правлінням УТОГ і дуже дякую за допомогу і велику підтримку. У 2018 році у нас в Києві відбувся Міжнародний пленер нечуючих художників «R+Я» «Київські каштани», який було проведено за допомогою ЦП УТОГ, також дуже багато уваги приділяється нашим художникам. Дякую Центральному правлінню УТОГ за те, що двічі за його підтримки був проведений конкурс дитячих малюнків серед школярів з порушеннями слуху».

Далі буде.

У передостанній день жовтня Харківський народний самодіяльний театр глухих «Аріадна» відзначив знаменну подію — 100-річний ювілей ветерана УТОГ, талановитої актриси та прекрасної людини **Зінаїди Данилівни ПЛІС**. Знаменна вона не лише для НСТ і для глухих Харкова, а й для всього нашого Товариства! Тож віншуємо нашу довгожительку!

Сто років тому на Харківщині, у м. Барвінкове, в багатодітній сім'ї народилася ще одна дівчинка, яку називали Зінаїдою. Зростала, пішла до школи, але у 8 років після хвороби повністю втратила слух. Щоб зберегти голос, вечорами вона читала книжки для своїх братів та сестер. Читала з душею, натхненно і домашні любили її слухати. Потім було навчання в Барвінківській школі для глухих дітей, а пізніше — в Харківській школі № 56 імені Н.К. Крупської.

Трудову діяльність розпочала на Харківській швейній фабриці ім. Тінякова. Молода швачка знаходила час бувати в Харківському будинку культури УТОГ. Там її побачив тодішній режисер драматичного колективу Микола Малярів, і перша роль Параски в «Сорочинському ярмарку» принесла Зіні заслужений успіх. Далі були нові ролі, великі та

Ніна БЄЛОВА, Почесний член УТОГ

маленькі. В той час у Харкові Центральне правління УТОГ організувало курси культпрацівників і після їх закінчення Зінаїда Данилівна стала працювати бібліотекарем у Будинку культури УТОГ.

А далі була війна... Зіна повернулася в рідне Барвінкове. Згодом тут почалися великі бої. Німці то наступали, то відступали. Брат пішов у партизани, а вдома на нього чатували поліцаї. Були постійні облави. Разом з подругами Зіна збирала їжу і підгодовувала наших поранених бійців, яких тримали в сараї. Коли німці залишили Барвінкове, в школі був організований шпиталь і молоді дівчата, а серед них і Зіна, доглядали поранених, прали, стерилизували та прасували бинти.

У 1945 році Зіну обрали головою первинної організації УТОГ м. Барвінкове, в цьому ж році вона вийшла заміж та переїхала до Харкова, де згодом народила сина Юрія. Коли дитина підросла, Зіна пішла працювати на УВК № 3 УТОГ.

У 1952 році в драмколектив ОБК УТОГ прийшов професіональний режисер — Василь Калинович Шрамов, і Зінаїда, завдяки підтримці чоловіка, повернулася у драматичний колектив. Понад 20 років вона працювала художнім керівником у Будинку культури УТОГ. Була також костюмером і культмасовиком, а також організатором виїздів в райони. За майже 30 років вона зіграла у багатьох виставах («Смерть богів» А. Сафронова, «У неділю рано зілля копала» О. Кобилянської, «В степах України» О. Корнійчука, «Довгожданий» А. Салинського та інших). У сімейному архіві є багато грамот, медалей, подяк, дипломів та фотографій фестивалів.

Зінаїда Данилівна і зараз цікавиться життям УТОГ і, хоча підводить зір, у день ювілею радо приймала гостей. Привітати її з унікальною ювілейною датою прийшли артисти НСТ, колеги, друзі.

Живе вона в родині сина, має внуків і правнуків, і для всіх у неї вистачає душевного тепла. Щороку 30 жовтня всі збираються в родинному колі привітати бабусю з іменинами. Коронним номером на столі є «Наполеон» та шоколадний «Деліс». Чудова кулінарка, Зінаїда Данилівна передала своє вміння внучкам.

Харківська обласна організація УТОГ подала клопотання про визнання рекорду за фактом 100-річчя від дня народження З.Д. Пліс і президія ЦП УТОГ 24 листопада цього року прийняла постанову про підтвердження цього феномену!

Якось я запитала у Зінаїди Данилівни, що для неї головне в житті, і вона відповіла: «Запалю душі моєї свічку — хай будуть рідні здорові, хай Бог їх береже. Цього всім серцем щиро я хочу. Тихенько за них помолюсь, нехай Господь оберігає людей, яких я люблю...»

Мила Зінаїдо Данилівно, від усього нашого Товариства, ЦП УТОГ, Харківської облорганізації УТОГ, Ради ветеранів УТОГ і НСТ «Аріадна» щиро вітаємо Вас з ювілеєм, бажаємо здоров'я, родинного тепла, приємних подій і спогадів, довгих-довгих років життя!

Спасибі за мудрість і душевну красу!

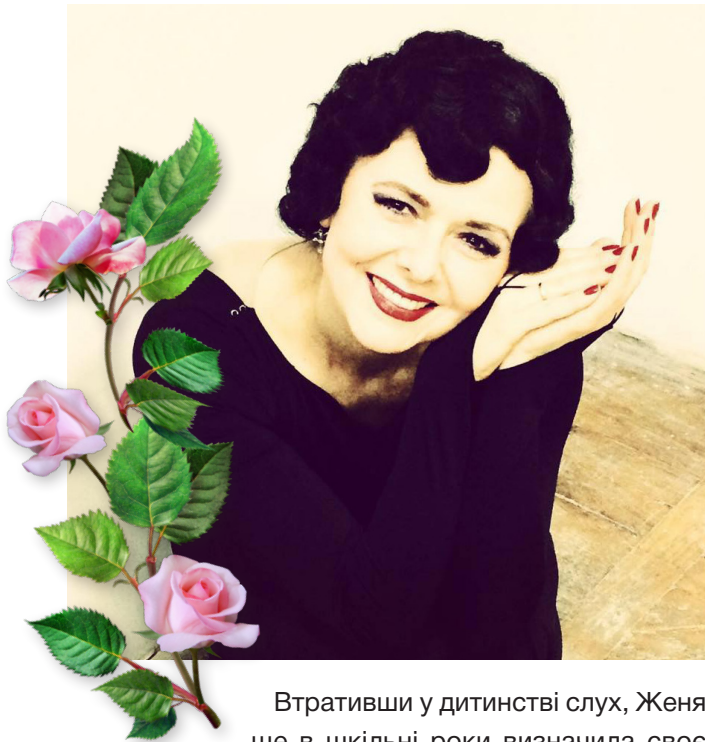
17 листопада 2021 року відзначив свій ювілей **Анатолій Іванович НЕМИРОВЧЕНКО** — учасник Народного цирку «Калейдоскоп», неодноразовий переможець обласних, всеукраїнських та всесвітніх фестивалів і конкурсів магії та ілюзії.

Шановний Анатолію Івановичу!

У день 65-річчя прийміть наші щирі вітання з ювілеєм! З нагоди цієї чудової дати ми хочемо висловити Вам глибоку повагу і захоплення! Ви завжди були для нас прикладом у всьому — у роботі, сімейному житті і дружбі. До Вас завжди тягнуться люди, і Ви для кожного знаходите потрібні слова і поради, нікому не відмовляєте в допомозі й участі. У Вас велике золоте серце, теплом якого Ви зіграєте всіх, хто поруч з Вами. Спасибі Вам за Вашу мудрість і душевну красу. Шлемо Вам побажання міцного здоров'я, добробуту, сімейного щастя і радості. Нехай Ваш дім буде повною чашею, доверху наповненою любов'ю і взаєморозумінням.

Колективи Запорізької обласної організації УТОГ, Запорізької ТО УТОГ, Запорізького ОБК УТОГ, клуб «Ветеран» та колектив Народного цирку «Калейдоскоп»

Ювілей неперевершеної Євгенії

Втративши у дитинстві слух, Женья ще в шкільні роки визначила своє майбутнє, плекаючи мрію про виступи на сцені: «Я буду танцювати!».

Мріяла не просто рухатися у ритмі танцю, а досконало володіти прийомами і секретами хореографії, щоб по-справжньому зачаровувати своїми рухами і пластикою найвибагливіших шанувальників цього найдавнішого і найзагадковішого виду мистецтва.

Але на шляху до здійснення заповітної мрії Євгенії довелося здолати немало перешкод: дівчинку не брали до дитячого хореографічного колективу, де займалися її ровесники, у яких не було проблем зі слухом. Однак Женья не зневірилася і продовжувала жити мрією. Вона займалася танцями і під час навчання в Одеській школі-інтернаті для слабкочуючих дітей, і під час роботи на Одеському виробничому об'єднанні «Електрик» УТОГ, де працювала після закінчення школи.

Жоден концерт у місцевому Будинку культури УТОГ не обходився без іскрометних танців Женьі, яка використовувала кожну можливість для вдосконалення свого таланту і для виступу перед глядачами.

У 1989 році вона стала керівником дитячого хореографічного гуртка при Одеському будинку культури УТОГ, а 1991 року сталася знаменна подія — Євгенія отримала диплом Одеського культурно-освітнього училища з присвоєнням фахової кваліфікації керівника самодіяльного хореографічного колективу.

З 1998 до 2018 року Є.Є. Волошина працювала балетмейстером Одеського центру культури і відпочинку УТОГ. Так здійснилася її дитяча мрія!

Євгенія не лише сама стала професіоналом у хореографічному мистецтві і справжньою царицею сцени, а й допомогла стати неперевершеними танцівницями й танцівниками іншим талановитим глухим. Завдяки Євгенії і підтримці голови Одеської облорганізації УТОГ В.В. Семенової на базі народного ансамблю танцю «Чорноморочка» Одеського БК УТОГ була створена славнозвісна шоу-група «Фенікс». Цей унікальний у хореографічній майстерності колектив став справжньою візитівкою Одеси у спільноті глухих не лише в Україні, а й далеко за її межами!

Привітання від рідного колективу

Сьогодні з величезним задоволенням ми вітаємо з ювілейним днем народження Євгенію Волошину — заслуженого працівника культури України, експівробітника нашого чудового і дружного колективу, нашого члена сім'ї! Ми за правом називаємо її членом сім'ї, тому що на роботі ми проводили більшу частину

нашого часу і стали справді рідними людьми! Ми знаємо один про одного все, ми ділилися домашніми проблемами і допомагали один одному в робочому процесі. Ми — повноцінна сім'я!

І сьогодні, в це прекрасне свято, хочемо подякувати Євгенії за те, що вона блискуче виконувала свої обов'язки, як працівник. Вона створила танцювальний колектив «Фенікс», який прославився на весь світ, і завдяки наполегливій праці «Феніксу» було присвоєно звання «Народний ансамбль танцю»!

Зичимо Євгенії здоров'я, творчого натхнення і в майбутньому радувати своїх глядачів! Бажаємо всього, та якнайбільше!

Ми Вас дуже цінуємо як людину з унікальними людськими якостями! З ювілеєм!

Президія правління і колектив Одеської обласної організації УТОГ, Одеський ЦКіВ УТОГ, обласна молодіжна рада УТОГ, обласна рада ветеранів УТОГ

Є.Є. Волошиній надано високе звання — «Заслужений працівник культури України». Вона — «Відмінник УТОГ», переможець і призер численних фестивалів, оглядів, конкурсів.

Постановою президії ЦП УТОГ у 2009 році її прізвище занесене до Книги рекордів Українського товариства глухих у номінації «Кадри», враховуючи те, що вона має професійну кваліфікацію керівника самодіяльного хореографічного колективу й успішно працює на посаді балетмейстера, чим встановила абсолютний рекорд як єдиний нечуючий професіональний хореограф — постановник танців.

Проте життя непередбачуване і не завжди виходить спочивати на лаврах, насолоджуючись заслуженим відпочинком і спілкуванням з улюбленими внуками...

Непросте випробування випало на долю Євгенії Волошиної у ці дні, коли вона відзначає ювілейну дату, і ми, вітаючи її з ювілеєм, від щирого серця бажаємо якнайшвидшого одужання, багато сил, терпіння й енергії, оптимізму і здійснення нових мрій!

Президія Центрального правління УТОГ, колективи закладів культури УТОГ, друзі, шанувальники таланту

Є. Волошина та шоу-група «Фенікс» виконують інсценовану пісню «Вовчиця», Фото 2002 р.

Золотий фонд підприємства

На Харківському УВП № 2 УТОГ працює багато ветеранів, це гордість підприємства та його золотий фонд. Є серед них рекордсменка за стажом роботи — швачка-мотористка Ганна Іванівна Саприкіна, яка понад 65 років працює на підприємстві.

Людина скромна і працелюбна, вона дуже віддана рідному підприємству. У швейній справі вона багато знає і багато вміє.

Її трудовий шлях почався на Конотопському комбінаті, а в 1956 році Ганна Іванівна прийшла на Харківське УВП № 2 УТОГ, де працює і зараз. Вона ніколи не зупинялась на пів дорозі, постійно шліфувала свою майстерність, виконуючи та перевиконуючи

план. Трудова книжка заповнена подяками, їй було присвоєно звання «Майстер золоті руки». За високий професіоналізм в 1971 році Ганну Іванівну нагородили орденом Трудового Червоного Прапора, а в 1976 році — орденом Жовтневої Революції. З 1984 року вона має звання «Ветеран праці». Її ім'я занесене до Книги рекордів УТОГ за найтриваліший стаж роботи. Вона також нагороджена званням «Почесний член УТОГ», є делегатом багатьох з'їздів УТОГ, членом пленуму Харківської обласної організації УТОГ.

Ганна Іванівна працює в бригаді й щедро ділиться своїм досвідом та майстерністю з молодими робітницями.

Дитя війни, Ганна Іванівна повною мірою на собі відчула голод і холод, все те, що несе з собою лихоліття. Тоді діти збирали в полі колоски та здавали в колгосп, розуміючи, що зерно — це хліб, а хліб — життя. Ганна збирала їх більше за всіх.

Втратила слух після важкої скарлатини в 2 роки, але зосталась дуже комунікабельною, спілкуючись як з глухими, так і з чуючими людьми. Ця чарівна жінка зі всіма привітна та душевна.

Сердечно вітаємо Ганну Іванівну Саприкіну з 85-річчям.

*Здоров'я міцного
І щастя без краю —
Всього Вам найкращого
Друзі бажають.*

*Президія ЦП УТОГ, колектив Харківського
УВП № 2 УТОГ, Харківська облорганізація
УТОГ, Всеукраїнська та Харківська обласна
ради ветеранів УТОГ*

Така чудова дата!

Ветеранка праці, Відмінниця УТОГ **Ганна Костянтинівна ІСАКІНА** 14 жовтня відзначила свою ювілейну дату — 85-річчя від дня народження!

*Як добре, що така чудова дата
Усіх збирає за одним столом,
Коли всі діти, внуки, правнучата
Приходять разом у Ваш світлий дім.*

*Вітаючи щиро із цим ювілеєм,
Ми від душі Вам хочем побажати —
Порадуйте всіх нас здоров'ям міцним,
Щоб разом сторіччя своє святкувати!*

*З повагою та любов'ю — Миколаївська
обласна організація УТОГ, ОБК УТОГ,
Миколаївська рада ветеранів УТОГ
та рідні, діти, друзі*

Щирі віншування ювілярці

29 жовтня 2021 року мали радість поздоровляти директорку Миколаївського ОБК УТОГ, голову Миколаївської обласної ради ветеранів УТОГ **Валентину Яківну ЗІБАРЄВУ**, яка святкує свій 60-річний ювілей. Валентина Яківна в системі УТОГ понад 24 роки — і всі її знають як добру, чуйну, відповідальну людину.

Дорога Валентино Яківно!

*З днем народження, зі святом
Вас дозвольте привітати,
Побажати позитиву!
Ви — опора колективу.*

*У роботі й відпочинку
Всім приємно поруч з Вами.
Допоможете, як треба,
Ви й порадою, й ділами.*

*Вам бажаєм вірних друзів,
Успіхів міцних у всьому,
Затишку й тепла в родині,
Радості в роботі й вдома!*

З шаную керівництво й колектив Миколаївської облорганізації УТОГ, ОБК УТОГ, Миколаївська обласна рада ветеранів

І знову «Подолання»!

Ніна БЕЛОВА,
Почесний член УТОГ

Леонід Бродський на сцені нашого Харківського народного самодіяльного театру «Аріадна» вже 36 років. Йому завжди доручали головні ролі, тому що він має природний драматичний талант (амплуа — герой, брутальний хлопець, коханець), голлівудську зовнішність і статі (спостерігається схожість з відомим латвійським актором Іваром Калніншем — до речі, саме так його називають партнери по сцені). Харизматичний, інтелігентний, він користується заслуженою повагою акторів та популярністю серед глядачів, особливо глядачок. Мати в трупі такого актора — то 90% успіху в театральній справі.

Леонід Бродський народився в 1962 році в Харкові в сім'ї офіцера та домогосподарки. В ранньому дитинстві переніс важку хворобу, після якої втратив слух. Вихованням сина здебільшого займався батько. Бувши з натури людиною аскетичною, він не визнавав нічого надмірного ані в їжі, ані в одязі, ані в розвагах.

Навчався Льоня в школі-інтернаті № 56 імені Н.К. Крупської для глухих дітей. Школа знаходилась на

вул. Тургенєвській, 2, поруч зі службовим входом в зоопарк та Будинком культури УТОГ. Це були місця, які радо відвідував маленький Льоня.

Того часу діти зі школи глухих брали активну участь в художній самодіяльності, їх часто запрошували до Будинку культури УТОГ. З великою цікавістю дивився Льоня вистави народного самодіяльного театру, а згодом і сам вийшов на сцену. Він дебютував в 1985 році з виконанням трагічної ролі Михайла в драмі «Земля» (за повістю О. Кобилянської). Популярність до нього прийшла у 1989 році, коли він блискуче зіграв роль офіцера у виставі «Доля та люди» (за поемою Т.Г. Шевченка), в інсценізації М.С. Борисенка. Його роль у виставі «Іменинниця» Г. Соколової мала великий успіх на столичній сцені УТОГ у Києві під час гастролей у 2003 році. Це відзначила всеукраїнська газета «Наше життя» УТОГ. Потім Л.М. Бродський блискуче зіграв знакові ролі світового репертуару: професора Хігінса у «Моя чарівна леді» Б. Шоу — Ф. Лоу, в 2005 році; Гортензіо у «Приборканні норовливої» В. Шекспіра, у 2019 році.

Несподівано блиснув Леонід і комедійним обдаруванням. Вистава «Моя парижанка» Р. Ламуре (2006 р.) стала тріумфом актора. Складна роль Жермена Віньона, ловеласа і бонвіана була до вподоби численним глядачам. Виставу неодноразово повторювали. Також вона мала успіх на сцені Культурного центру УТОГ. Був знятий сюжет про цей спектакль НСТ «Аріадна» на харківському телебаченні.

Сучасна комедія «Вечеря на трьох» (за М. Камолетті «Гарнір по-французьки») була показана на престижній сцені Харківського будинку актора у 2018 році для глядачів не тільки глухих, а й чуючих, і мала захоплені відгуки. З цією виставою колектив театру з успіхом виступав на сцені Львівського обласного центру культури і дозвілля УТОГ у 2019 році.

У 2021 році Л.М. Бродський зіграв в парі з Оленою Бобирєвою одноактну виставу «Ведмідь» (А.П. Чехов). Виставу було знято на відео оператором Віктором Коротовським, розміщено в інтернеті, представлено на Міжнародному багатожанровому фестивалі-конкурсі мистецтв «Planete of Arts». За високий рівень виконання вистава отримала

Диплом першого ступеня в номінації «Театральне мистецтво». Проводило цей фестиваль онлайн журі зі Львова 3 квітня 2021 року.

Леонід Моїсейович Бродський не тільки артист театру, але й учасник багатьох концертів і масових заходів, клоунади, сценок, ведучий вечорів, організатор розважальних ігор, помічник в громадській роботі.

Неодноразово він брав участь у відповідальній справі — підтвердженні звання «Народний самодіяльний театр», виїздив на численні гастролі та благодійні виступи для молоді в школах та для ветеранів Харківської територіальної організації УТОГ. Зважаючи на всі ці заслуги Л.М. Бродського було представлено на участь в Харківському міському фестивалі «Подолання», який відбувся в другій половині 2021 року. Як номінанту фестивалю, йому було вручено диплом та грошову премію.

Ми, колеги по театру, глядачі, друзі щиро вітаємо Леоніда Моїсейовича із заслуженою нагородою та бажаємо нових творчих успіхів, цікавих ролей у виставах. З нетерпінням чекаємо його виступів на сцені Харківського обласного будинку культури УТОГ та на інших сценічних майданчиках.

Навчатися, навчатися і ще раз навчатися!

Инф. «НЖ»

Добіг кінця II Всеукраїнський конкурс відеокоментаторів УТОГ і ми, на-
решті, можемо оголосити його переможців.

Не секрет, що не всі мають бажання і хист до тако-
го виду змагань і не розуміють, чому вже вдруге ЦП
УТОГ так наполегливо пропонує саме цей конкурс?

По-перше, тому що наразі, під час карантину, це
дуже актуальний напрям роботи онлайн, який всім
нам потрібно розвивати. Як кажуть, навчатися, на-
вчатися і ще раз навчатися!

По-друге, є нагода залучити до активної участі
у суспільному житті нових людей і сприяти поя-
ві в соціальних мережах талановитих глухих осо-
бистостей.

По-третє, в умовах інформаційної війни, коли на
УТОГ часто зводяться безпідставні наклепи, треба
вміти відстоювати свої позиції й доводити свою дум-
ку аргументовано, з цифрами та фактами.

По-четверте, всім нам — і відеокоментаторам, і
працівникам організацій УТОГ варто вміти готувати
якісні відеоролики — з чітким зображенням, гарни-
ми жестами та якісними, грамотними субтитрами.
Адже будь-яка інформація про діяльність УТОГ —
це свого роду відеофіксація нашої спільної робо-
ти, доказ того, що ми працюємо і працюємо плідно.

Отже, в II Всеукраїнському конкурсі відеокомен-
таторів УТОГ взяли участь 20 учасників з 14 облас-
тей України.

На жаль, не спромоглися взяти участь Вінницька,
Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська,

Львівська, Одеська, Чернівецька та Чернігівська
обласні організації УТОГ, і це дуже прикро.

Оцінювання відбувалося за підсумками гляда-
цького голосування на сайті УТОГ. Щоб забезпечи-
ти його об'єктивність, оргкомітету довелося вне-
сти нову вимогу — голосувати можна було лише за
учасника з іншої області.

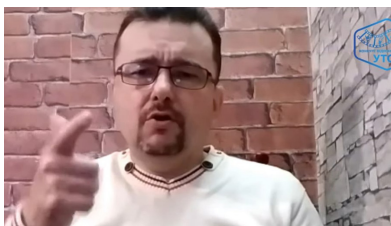
І ось 17 листопада 2021 року о 23:59 годині на сайті
УТОГ закінчилось глядацьке голосування II Всеукра-
їнського конкурсу відеокоментаторів УТОГ.

При цьому варто звернути увагу, що решта учас-
ників, у яких теж є хороші і якісні роботи, набрали
дуже мало голосів, і на це є різні причини. Першою
чергою це відсутність інформаційної підтримки з
боку обласних організацій УТОГ і пасивна позиція
самих учасників (винятком є лише Андрій Захар-
ченко, який звернувся до членів УТОГ у соцмере-
жах). Потребує також активізації і реєстрація чле-
нів УТОГ за допомогою електронного обліку ID-
УТОГ, адже проголосувати змогли лише ті, хто вже
zareєструвався в електронному обліку.

Хоч би що там було, всі ми навчаємося і це правиль-
на позиція. За підсумками конкурсу відбувся вебінар.

Вітаємо переможців, а також дякуємо всім без ви-
нятку, хто взяв участь у конкурсі. Окрема подяка —
тим, хто їм допомагав і тим, хто голосував, підтриму-
ючи творчий підхід й ініціативність наших учасників!

Його підсумки такі:

I місце здобув **Андрій Захар-
ченко** за роботу **«Мої бать-
ки усвідомили: УТОГ — це
круто!»** (Полтавська область),
який набрав 166 голосів;

II місце здобула **Ганна Дем'янчук** за
роботу **«Моє життя — УТОГ»** (Жито-
мирська область), яка набрала 126
голосів;

III місце посіла **Іло-
на Кава** за роботу **«Бу-
ти членом УТОГ — це
круто!»** (Тернопільська
область), яка набрала
30 голосів.

Творці добрих справ

Інформація Миколаївської
облорганізації УТОГ

Будинок культури Первомайської ТО УТОГ, який територіально розташований у Вознесеньську, — це місце, де члени УТОГ мають змогу змістовно провести своє дозвілля, місце зустрічі молоді, сімейного відпочинку, та й літні люди з порушеннями слуху тут спілкуються, бережуть народні традиції та звичаї і передають їх новому поколінню.

У 2021 році перекладачка жестової мови Первомайської ТО УТОГ Оксана Романенко ініціювала проведення ремонту приміщення клубу у Вознесеньську. Члени УТОГ підтримали цю ідею й гуртом взялися до роботи. Зібрали списані, непотрібні речі, які не використовувались тривалий час, металеві вироби й здали на брухт, отримавши кошти на ремонт. Розчистили подвір'я від сміття, встановили нові вікна у фое будинку культури.

Відтепер Вознесеньський будинок культури УТОГ з новими вікнами та оновленим фасадом має більш сучасний вигляд.

Великої праці доклали Володимир Березовчук, Іван Вінчук, Василь Левицький, Ярослав Вдовиченко, Михайло Вдовиченко, Віктор Мартиненко, Надія Шевцова, Андрій Рубіс, Андрій Малихін — щодня вони робили

будинку культури затишнішим. А Тетяна Середницька взяла на себе витрати в розмірі 8 тис. грн на будівельні матеріали, а також на харчові продукти, які щодня купувала й готувала з них смачні страви, якими частувала після напруженої праці активістів.

Злагоджена робота з ремонту будівлі та благоустрою території Вознесеньського будинку культури глухих тривала з лютого до вересня 2021 року.

Тепер глухі жителі Вознесеньщини з гарним настроєм відвідують свій будинок культури — саме тут їм затишно, відчувається увага до людей і бажання їм допомогти.

Працівники Миколаївської обласної організації УТОГ на чолі з І.Л. Ревенком відвідали Вознесеньський будинок культури УТОГ. Ігор Леонідович висо-

ко оцінив працю всіх членів ТО м. Вознесеньськ, а також організаційну роботу перекладачки жестової мови О.М. Романенко, бо кожен добре розуміє, як не просто у важкий для країни час знайти кошти, робочі руки і все це об'єднати для отримання позитивного результату. Адже часто-густо ці зміни залишаються непоміченими і не сприймаються, як щось особливе.

Турбота про збереження будівель і споруд, які належать нашому Товариству, почуття соціальної відповідальності заслуговують на глибоку повагу й визнання.

Завдяки глухим Вознесеньщини будинок культури УТОГ гостинно відчиняє двері. Щиро сподіваємось, що така єдність надалі творитиме добрі справи.

Онлайн подорож Шевченковим краєм

Віра ЛЕВЧЕНКО,
голова Уманської ТО УТОГ

Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини реалізує проєкт «Культурно-рекреаційно-туристична Черкащина: інклюзивно-соціальна 3D-карта». Таку можливість заклад одержав за результатами конкурсного відбору Українського культурного фонду, який і фінансує проєкт. Розроблений у межах науково-дослідної теми «Система соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з особливими потребами засобами інклюзивного туризму», він спрямований на залучення людей з інвалідністю, зокрема молоді, до активної участі в організації культурного дозвілля та пізнання об'єктів історико-культурної спадщини регіону.

За результатами реалізації проєкту розроблена 3D-карта (<https://fspo.udpu.edu.ua/inklyuzyvno-sotsial%ca%b9na-3D-karta/>) — це культурно-туристичний маршрут онлайн, який включає демонстрацію культурної спадщини Шевченкового краю, презентує локальне культурне різноманіття регіону: музеї, церкви, парки, заповідники, місця сили тощо і сприяє забезпеченню рівних можливостей для людей з інвалідністю щодо туристичної діяльності, тим самим дає їм змогу отримати статус активних суб'єктів соціокультурної практики.

Водночас реалізація проєкту «Культурно-рекреаційно-туристична Черкащина: інклюзивно-соціальна 3D-карта» спрямована на виконання Плану заходів на 2021—2022 роки з реалізації Національної стратегії, зокрема у створенні безбар'єрного простору в Україні. Метою Стратегії є забезпечення рівних можливостей кожній людині реалізовувати свої

права, отримувати послуги на рівні з іншими шляхом забезпечення фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної та громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності у всіх сферах державної політики.

Проєкт «Культурно-рекреаційно-туристична Черкащина: інклюзивно-соціальна 3D-карта» сприяє позиціонуванню області як провідного туристичного регіону України, дає можливість кожній особистості задовольнити свої культурні потреби та продемонструвати культурне розмаїття регіону.

Завдяки цьому проєкту члени Уманської ТО УТОГ змогли в супроводі перекладача жестової мови подорожувати цікавими історичними місцями Черкащини: побували на Тарасовій горі у Канєві, у Шевченківському національному заповіднику, побачили артоб'єкт «Серце України» у Мар'янівці, національний історико-культурний заповідник «Чигирин», музей Богдана Хмельницького. Не оминули і рідне місто, адже всі знають, що Умань дуже приваблює туристів, тож і здійснили численні екскурсії з екскурсоводом і рідним містом, ознайомилися з його багатю історією, пам'ятниками та історичними місцями, побували у Малому Єрусалимі на могилі цадика Нахмана, відвідали парк Софіївку, Фентезі парк «Нова Софіївка», та нові локації — «Флора», «Гідропарк», «Перлина кохання» та багато інших прекрасних місць. Наймовірні враження та задоволення отримали члени Уманської ТО УТОГ, які збагатили свої знання, побачили багато цікавого та ознайомилися з туристичними об'єктами нашого краю.

Обмін досвідом роботи онлайн

Інформація «НЖ»

В умовах карантину нелегко не лише працювати, а й звітувати про свою роботу. І тут на допомогу приходять сучасні технології, які дають змогу здійснити все онлайн. За допомогою сервісу «Zoom конференція» Об'єднання нечуючих педагогів провело 26 жовтня 2021 року не лише вебінар з обміну досвідом дистанційного навчання, а й звітно-виборчі збори ОНП з голосуванням в чаті.

Після вступної частини, у якій виступила голова УТОГ І.І. Чепчина, розпочався безпосередньо вебінар, проведення якого профінансовано за рахунок підтримки Київської міської державної адміністрації.

З цікавою презентацією «Експериментальна робота зі спеціальними закладами для осіб з порушеннями слуху» виступила головна наукова співробітниця Інституту спеціальної педагогіки та психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, докторка педагогічних наук, професорка С.В. Кульбіда. Приємно було почути від неї, що члени ОНП беруть активну участь у співпраці з науковцями, і визначити перспективи подальшої спільної роботи.

Директорка Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи № 33, кандидатка педагогічних наук Г.М. Воробель розповіла про новий підхід до навчання і виховання глухих дітей з досвіду роботи цього унікального навчального закладу.

Перед проведенням вебінару в чаті ОНП відбулося онлайн-опитування членів цієї громадської організації на тему: «Обмін досвідом з дистанційного навчання», з підсумками і висновками якого всіх ознайомила президент ОНП Н.М. Каменська. Особливу увагу вона приділила питанню, що саме необхідно зробити, щоб вимушене дистанційне навчання було більш ефективним.

Вчителька української жестової мови О.А. Біланова з Криворізької спецшколи «Сузір'я» Дніпропетровської обласної ради виступила з доповіддю на тему: «Вчитель УЖМ як суб'єкт педагогічної діяльності закладу спеціальної освіти», розповівши про власний досвід викладання україн-

ської жестової мови, особливості роботи над окремими розділами програми з цього предмета і пропозиції з удосконалення використання української жестової мови у навчальному процесі.

Далі відбулося обговорення виступів і прийняття резолюції вебінару.

Після завершення цього заходу відбулися звітно-виборчі збори Об'єднання нечуючих педагогів, на яких за допомогою інтернет-голосування члени ОНП мали змогу здійснити переобрання керівних і контрольних органів своєї громадської організації.

UNITED
NATIONS

WORLD FEDERATION
OF THE DEAF

УКРАЇНСЬКЕ
ТОВАРИСТВО
ГЛУХИХ

INTERNATIONAL DAY
OF SIGN LANGUAGES

УКРАЇНСЬКА
ЖЕСТОВА
МОВА

INTERNATIONAL WEEK
OF THE DEAF

Про заходи до Міжнародного тижня глухих людей та Міжнародного дня жестових мов

Кіра ДОРОЖИНСЬКА,

провідна фахівчиня відділу організаційної та видавничої роботи виконавчого апарату ЦП УТОГ

У всіх обласних організаціях та їх підвідомчих структурах (ТО та БК) УТОГ протягом 20–26 вересня 2021 року проводились декади заходів з відзначення Міжнародного тижня глухих людей та Міжнародного дня жестових мов.

Зокрема, були організовані місцеві заходи із врахуванням санітарно-епідеміологічної ситуації в регіонах з подальшим розміщенням в соціальних мережах та на інформаційних ресурсах онлайн-трансляцій заходів у вигляді відео- та фоторепортажів.

Здійснено показ на місцевому телебаченні репортажів про глухих людей, їх права, проблеми та здобутки, про діяльність обласних організацій і підприємств УТОГ, про роль органів місцевого самоврядування у приверненні уваги до вирішення проблем осіб з порушеннями слуху, поширення інформації про можливість створення доступного середовища для осіб з порушеннями слуху за допомогою системи відеозв'язку «Сервіс УТОГ».

Знято та розміщено у соціальних мережах і на

сторінках обласних організацій УТОГ відеорепортажі із залученням депутатів, представників місцевих органів влади різних міст та областей — у вигляді звернення жестовою мовою до спільноти глухих людей на тему: «Ми жестомовимо за права глухих!».

Проведено інформації та лекції на тему «Культура і мистецтво глухих», організовано заходи для ветеранів, активістів та учасників художньої самодіяльності закладів культури УТОГ.

Також проведено зустрічі представників обласних організацій УТОГ з працівниками на виробничих підприємствах УТОГ, з учнями спеціальних шкіл для дітей з порушеннями слуху, студентами закладів вищої освіти, членами УТОГ в закладах культури на тему «Жестомовимо за права глухих!».

Слід згадати про ще один цікавий онлайн-захід: 19 обласних організацій УТОГ, крім Закарпатської, Тернопільської та Черкаської обласних організацій УТОГ, надіслали ролики для участі в онлайн-концертній програмі до Міжнародного тижня глухих людей для показу на сайті УТОГ.

Вінницька обласна організація УТОГ. Члени УТОГ Козятинської ПО УТОГ відвідали музей історії м. Козятина, де побували на виставці вишитих рушників майстрині Антоніни Головки «І на тім рушникові...».

М.Є. Грабосінська, голова Гайсинської ТО УТОГ, організувала виставку квіткових композицій «Літо — осінь» та ігровий конкурс. Переможців нагороджено солодощами, а в кінці заходу організовано святковий стіл.

Пічкур С.І., голова Могилів-Подільської ТО УТОГ, разом з членами УТОГ відвідала Могилів-Подільський будинок народної творчості з експозицією «Українська витинанка».

Дніпропетровська обласна організація УТОГ. У Дніпропетровському закладі культури УТОГ була проведена спільна пресконференція із представниками управління соціального захисту населення та глухими членами УТОГ на тему «Жестова мова для глухих».

Голова Дніпропетровської обласної організації УТОГ І.В. Троян дала інтерв'ю телеканалу «Відкритий» на тему «Права людини в часи кризи».

Житомирська обласна організація УТОГ. 11 вересня в смт Іршанськ Коростенського району відбувся щорічний обласний фестиваль «Райдуга» для дітей з обмеженими фізичними можливостями, в якому брали участь талановиті та обдаровані діти Березівської та Житомирської спецшкіл.

15 вересня в Житомирському закладі культури УТОГ відбувся конкурс юних перекладачів ЖМ «Юний перекладач», в якому взяли участь 4 учасника, котрі ретельно готувались і дуже старались показати правильні жести і достовірно перекласти тексти.

26 вересня в Центральній бібліотеці м. Бердичева «Ф-формація» відбувся захід до Міжнародного дня глухих людей. Члени Бердичівської ТО УТОГ взяли участь у проєкті «Інклюзивна культурно-мистецька платформа «Творити — доступно», який дає можливість розвивати творчі здібності та брати участь у культурному житті міста. Члени УТОГ підготували концертну програму, яку із задоволенням подивились члени нашого Товариства. На заході був присутній народний депутат України Б.В. Кицак.

Закарпатська обласна організація УТОГ. В Ужгородському закладі культури УТОГ відбувся захід, присвячений Міжнародному тижню глухих людей. На урочистості було запрошено в.о. міського голови Вадима Борця, а також начальницю Департаменту соціальної політики Ужгородської міської ради Аллу Келемець, керівника благодійного фонду «Карітас» Мукачівської греко-католицької єпархії отця Мирослава Русина. Захід відкрила голова облорганізації УТОГ Наталія Булеца, яка розповіла про історію та значення цієї дати у житті

глухих людей. Гості переглянули виступи учасників художньої самодіяльності БК УТОГ.

Вадим Борець розповів, як міська влада надає підтримку громадським організаціям соціального спрямування (серед них і Закарпатська обласна організація УТОГ) та вручив цінний подарунок.

В Ужгородському БК УТОГ відбулась виставка фоторобіт «Світ очима глухих».

Ужгородська міська ТО УТОГ зібрала нову колекцію світлин про учасників художньої самодіяльності БК УТОГ.

До відзначення Міжнародного тижня глухих людей облорганізацією УТОГ було залучено спонсорів — благодійний фонд «Карітас» Мукачівської греко-католицької єпархії на чолі з отцем Мирославом Русиним, благодійний фонд «Дім милосердя» та ТЦ «Дастор». У результаті акції 80 членів Ужгородської ТО УТОГ, працівники УВП № 2 УТОГ та глухі мешканці мікрорайону «Ера» отримали продуктові набори.

Подарунком для присутніх стала й зустріч із командою відеопроєкту від Українського культурного фонду «Втрачений Ужгород». Авторка проєкту, заслужена журналістка України Тетяна Літераті розповіла про історію, яку досліджувала, і процес зйомок коротких фільмів. Члени УТОГ переглянули кілька короткометражних фільмів про Ужгород. Команда журналістів заздалегідь потурбувалась про доступність відео для глухих людей і забезпечила їх субтитрами. Урочистості завершила ігрова програма та традиційний солодкий стіл.

Запорізька обласна організація УТОГ. 26 вересня 2021 року в Харкові відбувся Всеукраїнський конкурс «Deaf Micis Україна-2021». У цьому заході від Запоріжжя брали участь: Олена Кім, яка є учасницею цього конкурсу, Дмитро Петелін, який був членом журі та виступив з номерами художньої самодіяльності, та Дмитро Стрельченко, який зробив відеорепортаж для сторінки обласної організації УТОГ у Фейсбуці.

27 вересня 2021 року керівник Народного цирку «Калейдоскоп» при Запорізькому закладі культури УТОГ Анатолій Рєзнік та його учасник Анатолій Немировченко разом з головою Запорізької обласної організації УТОГ Віктором Дюжевим відвідали Кам'янську спеціальну школу, де проводився захід до Міжнародного тижня глухих людей. Учасники НЦ «Калейдоскоп» показали невеличку концертну програму для школярів.

Фото на 4-й обкладинці

«Вивчати жестову мову — круто, класно і сучасно!»

Інформація Волинської обласної організації УТОГ

Під такою назвою студентами-сурдопедагогами групи № 3-В Луцького педагогічного фахового коледжу був проведений флешмоб, присвячений Міжнародному дню жестових мов та Міжнародному дню глухих.

Захід покликаний звернути увагу на значення жестових мов у житті багатьох мільйонів людей з порушеннями слуху.

Студенти відвідали академічні групи із закликом вивчати жестову мову, як альтернативний засіб комунікації з глухими людьми. Захід пройшов під керівництвом викладача сурдопедагогіки Оксани Вікторівни Мельничук та викладача психології Наталії Петрівни Ярошук.

Коли не знаєш перешкод

Оксана ВОРОНІНА

Шестирічна Анастасія Кальницька народилася у Харкові абсолютно здоровою дитиною, але у віці двох років з незрозумілих причин у Насті почалися проблеми зі слухом та мовленням. Діагноз лікарів шокував рідних дівчинки — двостороння сенсоневральна глухота 4 ступеня. А потім була низка нескінченних обстежень, неприємних процедур, досліджень та збирання коштів на дороге лікування.

Дівчинці та її батькам довелося пережити чимало стресових ситуацій, але вони вірили і сподівалися. При цьому батьки Насті та її старший брат ніколи не мали таких проблем: ані зі слухом, ані з мовленням. А от Анастасії в такому ранньому віці довелося навчитися жити у нових реаліях. За підтримки рідних їй це вдалося, адже зараз ця маленька красуня живе активним та повноцінним життям!

Дівчинка не соромиться своєї глухоти, просто це її особливість. Вона відвідує спеціальну школу для дітей з порушеннями слуху, де вивчає і словесну, і жестову мови. А ще із задоволенням ходить на різноманітні секції, займається спортом. Її кругозір великий і багатий.

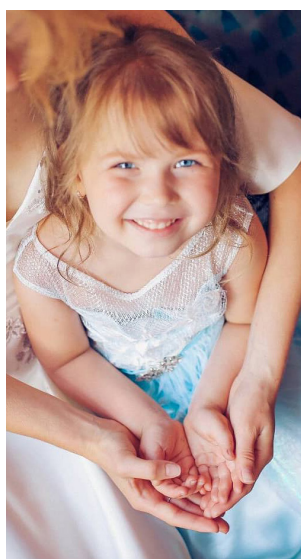
У віці шести років Анастасії поставили імплант на праве вушко, тим самим повернувши їй слух на 90%. Багато в чому Настя може дати фору своїм ровесникам, у тому числі й тим з них, хто має чудовий слух. Так, Настя займається у гуртках з театральної майстерності, арттерапії та музики (грає на фортепіано та на барабанах), ходить на малювання.

Вона захоплюється і моделінгом: юна леді була прекрасною і витонченою моделлю для відомої

харківської слабкочуючої дизайнерки Світлани Луковицької. Настя стала переможницею конкурсу «Мініміс Харків» 2021 року. Вона — учасниця показу мод Андре Тана (Andre Tan KIDS у Києві), знімалася для каталогу Андре Тана, виграла в українсько-болгарському дистанційному фотоконкурсі, публікується в журналах, знялася у кліпі, брала участь у показі театру мод «Аліса».

Своїм прикладом маленька Анастасія щодня доводить, що кожна особлива дитина неповторна й унікальна і, попри життєві перепони, може досягти успіху та бути щасливою.

Зроблено чимало добрих справ...

13 листопада 2021 року після хвороби пішла із життя **СІТКО Ніна Анатоліївна**, колишня голова Запорізької обласної організації УТОГ.

Ніна Анатоліївна народилася у 1947 році у Саратові, потім жила на Сахаліні, а пізніше, за рекомендацією лікарів, переїхала в Україну.

Частково втратила слух у дитинстві, навчалася в масовій школі. Після школи вступила до Дніпропетровського промислово-економічного технікуму, який закінчила у 1969 році. За освітою — бухгалтер. Працювала на Запорізькому УВП УТОГ, а з 1974 до 1980 року була головним бухгалтером Запорізького обласного відділу УТОГ.

З 1985 до 1991 року обиралася головою правління Запорізької обласної організації УТОГ. Під керівництвом Ніни Анатоліївни було зроблено чимало добрих справ на благо Товариства глухих. За її сприяння колектив цирку «Калейдоскоп» при Запорізькому обласному будинку культури УТОГ отримав звання «народний».

Центральне правління УТОГ, Запорізька обласна організація та Рада голів обласних організацій УТОГ висловлюють щирі співчуття родині Ніни Анатоліївни у зв'язку з тяжкою непоправною втратою.

Відійшла у вічність...

Була головою обласної ради ветеранів УТОГ, котра надавала велику допомогу обласній організації УТОГ в роботі з ветеранами, проведенні подвірних обстежень, допомагала членам УТОГ у розв'язанні різних питань.

Марія Миколаївна не лише проводила велику організаційну та культурно-масову роботу серед членів УТОГ похилого віку, а й особисто брала активну участь у різних заходах і конкурсах, здобувала у них перемогу завдяки своїм талантам і художньому хисту.

В 2010 році Чиж М.М. була нагороджена відомчою відзнакою УТОГ — знаком «За заслуги».

Ми назавжди запам'ятаємо її невгамовну життєву енергію, життєрадісність, високі душевні та етичні якості. Світла пам'ять про неї збережеться у наших серцях назавжди.

Щиро співчуваємо рідним і близьким Марії Миколаївни, які безповоротно втратили дорогу їм людину.

Після тривалої хвороби 24 листопада 2021 року у віці 76 років відійшла у вічність **ЧИЖ Марія Миколаївна**, яку добре знали не лише члени УТОГ Івано-Франківщини, а й багато людей за межами рідного краю.

Марія Миколаївна 40 років пропрацювала на Івано-Франківському УВП УТОГ, пройшовши трудовий шлях від швачки до бригадира і майстра.

Президія правління Івано-Франківської обласної організації УТОГ, Всеукраїнська та обласна ради ветеранів УТОГ, колектив Івано-Франківського УВП УТОГ

Сцена — її життя 10 стор.

Волинська обласна організація УТОГ

Запорізька обласна організація УТОГ

Про заходи до Міжнародного тижня глухих людей та Міжнародного дня жестових мов 22-23 стор.

Закарпатська обласна організація УТОГ

Житомирська обласна організація УТОГ